

ROLUL UNOR STATE ÎN SISTEMUL MONDIAL ACTUAL. SUA

Aplicatie practică:

*Pe baza cunoștințelor dobândite anterioare
și a hărții alăturate realizați o scurtă
caracterizare geografică a statului SUA.*

Veti avea în vedere:

- *poziția geografică în cadrul continentului, precum și numele statelor vecine;*
- *aspecte ale reliefului: principalele unități de relief și altitudinea maximă;*
- *tipurile de climat;*
- *aspecte ale hidrografiei: fluviile care care îi străbat teritoriul, lacurile*
- *aspecte biopedogeografice*

*harta fizică a Statelor Unite ale Americii*¹

Scurt istoric

Statele Unite ale Americii s-au format în 1776, prin Declarația de Independență față de Imperiul Britanic. De-a lungul secolelor XIX și XX, SUA au trecut de la o națiune agrară la o putere industrială și, ulterior, la o superputere globală. La sfârșitul celui de-al doilea război mondial, Statele Unite ale Americii s-au afirmat pe scena internațională ca una dintre cele două puteri dominante ale lumii. Cum cea mai mare parte a războaielor au fost purtate departe de granițele naționale ale SUA, țara nu a suferit distrugerile economice mari și pierderile de vieți omenești din rândurile populației civile care au marcat majoritatea țărilor din Europa sau Asia în perioada războiului. După al Doilea Război Mondial, și mai ales în timpul Războiului Rece, SUA au devenit unul dintre cei doi poli de putere mondială, alături de URSS. După 1991, odată cu destrămarea URSS, SUA rămân principala putere globală, influențând decisiv politica, economia și cultura lumii.

Activitate!! Cronologie interactivă a influenței globale a SUA

Sarcină: Elevii vor realiza o linie cronologică digitală sau pe hârtie cu cele mai importante evenimente istorice care au contribuit la ascensiunea SUA ca superputere (ex: 1776, 1945, 1991 etc.).

Exercițiu critic: Fiecare elev va explica într-un paragraf de ce crede că un anumit moment istoric a fost decisiv pentru statutul SUA în lume.

Caratteristici geodemografice

Statele Unite ale Americii, o republică federală prezidențială, reprezintă al treilea cel mai întins stat de pe Glob (aproximativ 9,833 milioane km²). Acest stat cuprinde 50 de state situate în America de Nord (în partea centrală și Alaska, în nord-vest), precum și Arhipelagul Hawaii, situat în Oceanul Pacific.

Explozia demografică din ultimele două secole se datorează, în primul rând, imigrației — inițial din Europa, iar după anul 1950, și din Asia, Africa și America Latină. Cei aproximativ 340 de milioane de locuitori sunt de rase și etnii foarte diverse, SUA fiind una dintre cele mai

etnic, lingvistic, confesional și cultural variate țări din lume. Pe teritoriul său trăiesc peste 570 de grupuri de populații indigene (cele mai numeroase fiind amerindienii și inuiții), iar în țară se vorbesc peste 350 de limbi.

Structura etnică este diversificată: albi ne-hispanici – circa 60%, hispanici – 19%, afro-americieni – 13%, asiatici – 6%.

Având o pondere foarte ridicată a populației urbane (peste 83%), SUA găzduiesc numeroase orașe mari, dintre care 46 sunt metropole cu peste un milion de locuitori. În jurul acestor metropole s-au dezvoltat arii metropolitane cu mari concentrații de populație și activități economice (de exemplu, New York – cu peste 20 de milioane de locuitori, Los Angeles, Chicago ș.a.).

SUA reprezintă, totodată, statul cu cele mai multe megalopolisuri: BosWash, San-San, ChiPitts și Triunghiul Texasului.

Activitate!!

Exercițiu critic: Elevii vor răspunde la întrebarea: Cum influențează diversitatea demografică a SUA poziția sa în lume?

harta metropolelor ²

Caracteristici economice

Statele Unite au dominat economiile globale încă din 1960. PIB-ul țării depășește suma de 27,72 trilioane de dolari în 2023 (sursa The World Bank), respectiv 86601 \$/cap de locuitor, cu o rată anuală de creștere de 2,7%. Economia sa se bazează pe o gamă variată de domenii, precum finanțe, tehnologie, industrie, agricultură și servicii.

SUA dispun de resurse naturale extrem de variate și bogate. Solurile fertile din Marile Câmpii susțin o agricultură intensivă, iar pădurile din vest și nord oferă lemn de esență valoroasă. SUA dețin rezerve importante de cărbune, petrol și gaze naturale, în special în Texas, Alaska și Golful Mexic. De asemenea, exploatează minereuri de fier, cupru, aur și uraniu. Rețeaua hidrografică bogată permite producerea de energie hidroelectrică. Diversitatea și abundența resurselor contribuie semnificativ la puterea economică a țării. Statele Unite ale Americii este lider global în inovație, cercetare și dezvoltare, sediul central pentru instituții financiare (Banca Mondială, FMI) și a numeroase companii la nivel mondial. Companiile americane sunt cele mai active în diverse domenii, cum ar fi: electronice (Apple Inc., Nvidia, Intel Corporation), telecomunicații (Verizon Communications), tehnologia informației/ AI (Microsoft, Google, IBM, Meta), explorarea spațiului (NASA, SpaceX-companie privată fondată de Elon Musk, specializată în rachete și explorare spațială, Blue Origin a lui Jeff Bezos, implicată în zboruri spațiale comerciale), aeronautică (Boeing, Lockheed Martin), energie (Exxon Mobile, Chevron, Tesla, NextEraEnergy), auto (Ford, Tesla), medicina, bioinformatică și farmaceutică (Johnson & Johnson, Pfizer), nanotehnologie (IBM Research), biotehnologie (Amgen, Biogen), genetică și chimie (Dow Chemical Company) ș.a.m.d.

*Silicon Valey*³

Diversitate climatică și soluri fertile favorizează agricultura SUA care este una dintre cele mai dezvoltate și tehnologizate din lume, contribuind semnificativ la economia națională. Statele Unite sunt un lider global în producția de porumb, grâu, soia și carne de vită. Exploatațiile agricole sunt de mari dimensiuni și folosesc echipamente moderne, irigații extinse și practici avansate de cultivare. Regiunile centrale, precum Câmpiile Centrale (Corn Belt), sunt cele mai productive. Agricultura americană este

puternic orientată spre export, având un rol esențial pe piața mondială a alimentelor. De asemenea, sectorul agricol beneficiază de susținere guvernamentală și cercetare științifică.

SUA reprezintă o forță economică majoră, cu o pondere importantă în economia globală. Această putere economică influențează fluxurile comerciale, investițiile internaționale și stabilitatea financiară globală.

Activitate!! „Harta economică a SUA – resurse și industrii”

Sarcină: Elevii marchează pe o hartă tematică principalele regiuni economice ale SUA: Silicon Valley, Câmpiile Centrale, Golful Mexic, Texas, Chipitts, NE/SUA etc., asociind fiecare cu ramurile economice dezvoltate acolo.

Exercițiu critic: Scrie un scurt text argumentativ: Este dezvoltarea economică a SUA mai mult bazată pe resurse naturale sau pe inovație tehnologică?

SUA – putere militară

Statele Unite ale Americii dețin cea mai puternică armată din lume, atât din punct de vedere al tehnologiei, cât și al resurselor financiare și logistice. Rolul său pe scena internațională este major, contribuind la menținerea unui anumit echilibru de forțe la nivel global, dar generând, în același timp, și tensiuni geopolitice sau intervenții controversate în diverse regiuni ale lumii. Bugetul militar al SUA este cel mai mare din lume, depășind anual 800 de miliarde de dolari (peste 3,5% din PIB), sumă care susține o rețea complexă de baze, unități și programe de cercetare și dezvoltare. Caracteristici ale puterii militare americane:

Forțe armate moderne și diversificate, alcătuite din: Armata terestră (US Army), Marina militară (US Navy), Aviația militară (US Air Force), Pușcașii marini (US Marine Corps), Garda de Coastă (US Coast Guard), Forțele Spațiale (US Space Force) – ramură înființată în 2019.

Ca și dotări de ultimă generație menționăm: portavioane nucleare (SUA deține peste jumătate din totalul portavioanelor din lume), avioane de vânătoare invizibile pe radar (F-22 Raptor, F-35 Lightning II), drone de recunoaștere și atac, submarine nucleare, rachete balistice intercontinentale (ICBM), scuturi antirachetă și sisteme de apărare aeriană avansate.

*Bombardier strategic greu detectabil umman B-2 Spirit*⁴

SUA posedă o rețea extinsă de baze militare pe toate continentele: Europa (în special în cadrul NATO – Germania, Italia, Polonia, România), Asia-Pacific (Japonia, Coreea de Sud, Guam), Orientul Mijlociu (Qatar, Bahrain, Kuweit), Africa și America Latină (baze mai reduse, în scop strategic sau de instruire).

Intervenții militare și implicare geopolitică:

SUA au fost implicate în numeroase conflicte internaționale în ultimele decenii, fie direct, fie prin sprijin logistic, economic și militar: războiul din Irak (2003–2011), războiul din Afganistan (2001–2021), intervenții punctuale în Siria, Libia, Somalia, sprijin indirect pentru Ucraina în contextul conflictului cu Rusia (livrări de armament, informații și asistență militară).

Alianțe strategice în cadrul NATO, dar și prin parteneriate bilaterale (cu Israel, Japonia, Coreea de Sud etc.)

portavionul USS Gerald Ford ⁵

Activitate!! Dezbateri: „SUA – garant al păcii sau generator de conflicte?”

Sarcină: Clasa se împarte în două echipe, pro și contra, care vor susține prin argumente rolul SUA în menținerea păcii mondiale sau implicarea în conflicte.

Exercițiu critic: Elevii vor redacta, individual, o concluzie personală în care își exprimă opinia despre rolul armatei americane în lume.

SUA – putere cosmică

Rol strategic în sateliți de telecomunicații, GPS, observație militară Statele Unite ale Americii sunt una dintre cele mai importante puteri cosmice din lume, având un rol esențial în explorarea și utilizarea spațiului extraterestru. NASA, agenția spațială americană, a fost prima

Cape Canaveral, Florida ⁶

care a trimis un om pe Lună în 1969 (programul Apollo), marcând un moment istoric în cursa spațială. SUA dispun de centre moderne de lansare, precum cel de la Cape Canaveral, și de tehnologii avansate pentru zboruri spațiale. Colaborează cu parteneri internaționali, dar susțin și proiecte independente, inclusiv misiuni către Marte și dezvoltarea stațiilor orbitale. Companiile private americane, precum SpaceX și Blue Origin, contribuie la extinderea influenței SUA în spațiu. Puterea cosmică a SUA reflectă capacitatea științifică, tehnologică și strategică a statului.

Activitate!! Studiu de caz – NASA și SpaceX

Sarcină: Elevii aleg o misiune spațială importantă (ex: Apollo 11, misiuni pe Marte, proiecte SpaceX) și realizează o prezentare scurtă cu rolul acesteia în afirmarea SUA ca putere cosmică.

Exercițiu critic: Elevii răspund la întrebarea: Care este mai important pentru SUA – explorarea spațiului.

Rolul SUA în geostrategia mondială

SUA este implicată activ în alianțe militare (NATO, de exemplu) și organizații internaționale (ONU), promovând interesele sale și modelând agenda globală.

Membru fondator al ONU, loc permanent în Consiliul de Securitate, cu drept de veto, NATO, ANZUS, G7, G20, promotor al valorilor democratice și al economiei de piață, cu o influență politică și diplomatică în toate regiunile lumii. SUA au jucat rolul de actor cheie în conflicte și tratative globale (Orientul Mijlociu, Taiwan, Ucraina), cu un rol important în comerțul internațional, protecția mediului, combaterea terorismului, dezvoltarea tehnologică a lumii.

Cultura americană, inclusiv filmele, muzica și produsele de consum, are o influență vastă la nivel global, contribuind la răspândirea valorilor și a stilului de viață american.

SUA joacă un rol esențial în combaterea terorismului, a proliferării armelor nucleare și a altor amenințări transnaționale, de supraveghere a spațiului cosmic și a rețelelor cibernetice, se implică activ în gestionarea conflictelor regionale și în prevenirea escaladării acestora, contribuind la menținerea echilibrului de putere la nivel global, SUA susține adesea principiile democratice și drepturile omului în diverse regiuni ale lumii, deși criticată pentru inconsecvență.

Activitate!! Harta influenței geopolitice a SUA

Sarcină: Pe o hartă a lumii, elevii localizează alianțele SUA, bazele militare, regiunile cu intervenții, și organizațiile internaționale în care este implicată.

Exercițiu critic: Elevii vor scrie un text scurt în care să răspundă: Influența SUA este benefică sau problematică pentru echilibrul mondial?

Bibliografie@webografie

¹ manual pentru clasa a VII-a, pag.98, Editura ArtKlett, 2024

² https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_American_urban_areas_by_size.svg

³ <https://www.sfbu.edu/community-industry/silicon-valley>

⁴ https://www.defenseromania.ro/portavionul-american-uss-gerald-r-ford-cea-mai-scupa-nava-de-razboi-construita-vreodata-nu-e-chiar-un-esec-vesti-bune-din-sua_607048.html

⁵ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Superputere>

⁶ <https://www.spacex.com/mission/>

<https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

https://money.howstuffworks.com/largest-economies-in-the-world.htm?utm_source=flipboard&utm_content=topic/world-economy

Neguț S., Rădulescu C.C., Popa I., Geografie, clasa a VII-a, Editura Art Klett, 2024

Neguț S., Bălțeanu D., Ielenicz M., Neacșu M., Bărbulescu A., Geografie-manual pentru clasa a XI a, Editura Humanitas Educational, 2012

Erdeli G., Ilinca N., Matei E., Costachie S., Șerban C., Geografie. Probleme fundamentale ale lumii contemporane, clasa a XI a, Editura Economica Preuniversitaria, 2006

Posea G., Aur N., Cruceru N., Guran Nica L., Geografie. Probleme fundamentale ale lumii contemporane, clasa a XI a, Editura Niculescu ABC, 2006

Mândruț O., Geografie. Probleme fundamentale ale lumii contemporane, clasa a XI a, Editura Corint Educational, 2006

<https://gemini.google.com/> - pentru generare de idei și structurarea schiței